

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

Анатолій ДІБРОВА

28 серпня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри економіки

Протокол № 1 від 14 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Вікторія БАЙДАЛА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Міжнародна економіка»

Олена КІРЕЙЦЕВА

РОБОЧА ПРОГРАМА  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»  
Спеціальність 051 Економіка  
Освітня програма «Міжнародна економіка»  
Факультет економічний  
Розробники: к.е.н., доцент Степасюк Л.М.,  
асистент кафедри економіки Якимовська А.В.

Київ – 2024 р.

**Опис навчальної дисципліни  
«Економіка підприємства»**

<b>Спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти</b>		
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>051 «Економіка»</i>	
Освітня програма	<i>«Міжнародна економіка»</i>	
<b>Характеристика навчальної дисципліни</b>		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
<b>Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти</b>		
	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

**1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати  
навчальної дисципліни**

**Мета:** формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

**Завдання:**

- вивчення особливостей розвитку продуктивних сил стосовно підприємства та проявів економічних законів ринкового середовища з метою використання їх у практичній діяльності підприємства;
- економічне обґрунтування та вибір найбільш ефективних проектних, технічних та господарсько-організаційних рішень на основі багатоваріантності, що приймаються на підприємстві у процесі підприємницької діяльності;
- удосконалення форм і методів економічної роботи на підприємстві з метою виявлення резервів підвищення ефективності виробництва.

**Набуття компетентностей:**

**Інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

**Загальні компетентності (ЗК):**

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

**Спеціальні (фахові) компетентності (СК):**

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

**Програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

## 2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
<b>Змістовий модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства та його ресурсне забезпечення</b>														
Тема 1. Підприємство в ринковій економіці	1	8	2	2			3							
Тема 2. Планування діяльності підприємства	2	8	2	2			3							
Тема 3. Виробнича потужність підприємства	3	10	2	2			3							
Тема 4. Персонал підприємства	4	10	2	2			4							
Тема 5. Майнові активи підприємства	5	12	2	2			4							
Тема 6. Фінансові ресурси підприємства	6	12	2	2			4							
Тема 7. Інвестиційні ресурси	7	10	2	2			4							
Тема 8. Інноваційна діяльність	8	10	2	2			4							
<b>Разом за змістовим модулем 1</b>	62		16	16			30							
<b>Змістовий модуль 2. Економічні результати діяльності підприємства</b>														
Тема 9. Витрати підприємства та собівартість продукції	9	10	2	2			4							
Тема 10. Ціноутворення на продукцію	10	10	2	2			4							
Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	11	10	2	2			5							
Тема 12. Економічна	12	12	2	2			5							

ефективність діяльності підприємства													
Тема 13. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	13	12	2	2			4						
Тема 14. Конкурентоспроможність продукції та підприємства	14	8	2	2			4						
Тема 15. Економічна безпека підприємства	15	8	2	2			4						
<b>Разом за змістовим модулем 2</b>	58		14	14			30						
<b>Усього годин</b>	120		30	30			60						

### 3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підприємство в ринковій економіці	2
2	Планування діяльності підприємства	2
3	Виробнича потужність підприємства	2
4	Персонал підприємства	2
5	Майнові активи підприємства	2
6	Фінансові ресурси підприємства	2
7	Інвестиційні ресурси	2
8	Інноваційна діяльність	2
9	Витрати підприємства та собівартість продукції	2
10	Ціноутворення на продукцію	2
11	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2
12	Економічна ефективність діяльності підприємства	2
13	Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	2
14	Конкурентоспроможність продукції та підприємства	2
15	Економічна безпека підприємства	2
	Разом	30

### 4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підприємство в ринковій економіці	3
2	Планування діяльності підприємства	3
3	Виробнича потужність підприємства	3
4	Персонал підприємства	4
5	Майнові активи підприємства	4
6	Фінансові ресурси підприємства	4
7	Інвестиційні ресурси	4
8	Інноваційна діяльність	4

9	Витрати підприємства та собівартість продукції	4
10	Ціноутворення на продукцію	4
11	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	5
12	Економічна ефективність діяльності підприємства	5
13	Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	4
14	Конкурентоспроможність продукції та підприємства	4
15	Економічна безпека підприємства	4
	Разом	60

### 5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести.

### 6. Методи навчання:

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

### 7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- презентації та виступи на науково-практичних заходах.

### 8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни  $R_{\text{дис}}$  (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи  $R_{\text{НР}}$  (до 70 балів):  $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$ .

## 9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний курс доступний на платформі НУБіП України – Elearn. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4790>
2. Степасюк Л.М., Суліма Н.М., Гуцул Т.А. Економіка підприємства. Навчальний посібник. Київ: НУБіП України, 2024. 480 с.
3. N. Sulima, L. Stepasyuk. Economics of enterprise. Textbook. К. «СР «Компринт»». 2024. 365 р.
4. N. Sulima, L. Stepasyuk Economics of enterprise. Tutorial. N. Sulima., L. Stepasyuk. К. «СР «Компринт»». 2022. 413 р.
5. О.О. Чередніченко, Т.В. Мірзоева, Л.М. Степасюк, О.А. Томашевська. Економіка розвитку. Навчальний посібник. Київ: Компринт, 2022. 405 с.
6. Степасюк Л.М., Якимовська А.В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Міжнародна економіка» зі спеціальності 051 «Економіка», Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2024. 96 с.
7. L.Stepasyuk., A.Yakymovska Workbook for practical tasks in the discipline "Economics of the enterprise". К. "СР" COMPRINT "" . 2022.
8. Степасюк Л.М., Суліма Н.М., Величко О.В. Економіка і фінанси підприємства Київ. «ЦП «КОМПРИНТ»». 2019. 466 с.
9. Степасюк Л.М., Суліма Н.М. Тематичний довідник з економіки підприємства. К. НУБіП України, 2018. 159 с.

## 10. Рекомендовані джерела інформації

1. Економіка підприємства. Підручник. Під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ. Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
2. Економіка підприємства. Навчальний посібник. За ред. проф. А.І. Яковлева, доц. Ларки Л.С. Харків. НТУ «ХП», 2018. 516 с.
3. Економіка підприємства: навчальний посібник. О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська. Мелітополь. Люкс, 2020. 272 с.
4. Економіка підприємства: підручник. за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк. Вежа-Друк, 2021.
5. Економіка підприємства. Навчальний посібник. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. Київ. Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". 2018. 302 с.
6. Економіка підприємства. Навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків. ХНАДУ, 2018. 249 с.
7. Петренко М.І., Драбовський А.Г., Петренко В.М. Економіка підприємства. Навч. посібник. Вінниця.«Меркьюрі-Поділля».2018, Т.1. 432с.

8. Петренко М.І., Драбовський А.Г., Петренко В.М. Економіка підприємства. Навч. посібник. Вінниця. «Меркьюрі-Поділля», 2018. Т.2. С.404.
9. Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 142 с.
10. Шевченко Л. С. Економіка підприємства. Видавництво Право, 2021. 212 с.
11. Юрченко Н.Б., Кравчук Р.С., Запужляк І.Б., Василик І.І. Економіка підприємства. Навч. посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 377 с.
12. Трансформаційна економіка: теоретичні та практичні аспекти. Монографія. (Розділ у колективній монографії. Tetiana Mirzoieva, Ludmila Stepasyuk. Strategic guidelines for agribusiness diversification through expanding the practice of producing niche cereal crops. Baltija Publishing (м. Рига, Латвійська Республіка) ) 55 ст. 3,4 д.а.
13. Діброва А., Мірзоєва Т., Байдала В., Чміль А., Степасюк Л., Діброва, Л. ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ВІВСА В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2024. 6(59). Pp. 487–508. <https://doi.org/10.55643/fcaptr.6.59.2024.4534>
14. Dibrova A., Baidala V., Mirzoieva T., Stepasyuk L., Chmil A., Dibrova L. Forecasting and modelling the rye market, as a niche grain crop, under conditions of increasing mineral fertiliser costs. Scientific Horizons. 2024. Vol. 27, No. 11. 52-67 <https://doi.org/10.48077/scihor11.2024.52>
15. Mirzoieva T., Stepasyuk L., Diachkov D., Nitsenko V., Velychko O., Lozynska T., Kapelista I. Prospects for the Production of Niche Grain Crops in the Context of the Need to Ensure Food Security. ROCZNIK OCHRONA SRODOWISKA. 2024. № 26 , pp. 568-586.
16. Stepasyuk, L., Cherednichenko, O., Sukhostavets, A., Volkova, N. (2023). Improvement of pricing on the market of organic products. IOP Conf. Ser.: Earth Environ. Sci. 1269 012019 DOI 10.1088/1755-1315/1269/1/012019
17. Степасюк Л.М., Старомінський В.Б. Нові тенденції та виклики вітчизняного продовольчого ритейлу. Економіка та суспільство. 2024. № 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3372> DOI: 10.32782/2524-0072/2024-59-20
18. Bal-Prylypko, L & Cherednichenko, O & Stepasyuk, L & Titenko, Z. (2023). Profit as a main factor in forecasting agricultural business development. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. 1150. 012008. 10.1088/1755-1315/1150/1/012008
19. Степасюк Л.М. Економічні засади підвищення ефективності виробництва молока. Економіка і управління бізнесом. 2023. Т.14. №2. С. 53-66 DOI: <http://dx.doi.org/10.3>
20. Діброва А.Д. Степасюк Л.М. Господарська цінність і економічна привабливість вівса в контексті нішевого виробництва. Економіка і управління бізнесом. 2023. Т.14. №3. С. 101-112 DOI: [http://dx.doi.org/10.31548/economics14\(3\).2023.045](http://dx.doi.org/10.31548/economics14(3).2023.045)
21. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.

22. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>.
23. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
24. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>.
25. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
26. Офіційний сайт Інформаційно-аналітичної агенції «АПК-Інформ» URL: <http://www.apk-inform.com/ru/analityc>
27. Офіційний сайт Національного агропорталу URL: <http://latifundist.com>
28. Офіційний сайт Інформаційно-аналітичної агенції «АПК-Інформ» URL:
29. Офіційний сайт Спілки економістів України URL: <http://ucluster.org/sokolenko/2008/07/innovacijny-klastery-mexanizm-pidvyshhennya-konkurentospromozhnosti>